

Силабус освітнього компонента

Програма навчальної дисципліни

Аналіз інвестиційних та інноваційних проєктів

Шифр та назва спеціальності

072 – Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок

Інститут

ННІ Економіки, менеджменту і міжнародного бізнесу

Освітня програма

Фінанси, банківська справа та страхування

Кафедра

Обліку і фінансів (205)

Рівень освіти

Третій (освітньо-науковий)

Тип дисципліни

Вибіркова

Семестр

3

Мова викладання

Українська

Викладачі, розробники

Манойленко Олександр Володимирович

oleksandr.manoylenko@khpi.edu.ua

Доктор економічних наук, професор, професор кафедри обліку і фінансів (НТУ «ХПІ»)

Автор понад 250 наукових і навчально-методичних публікацій. Провідний лектор з курсів: «Сучасні методи досліджень з фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку», «Блок-чейн технології та криптотрейдинг», «Аналіз інвестиційних та інноваційних проєктів».

[Детальніше про викладача на сайті кафедри](#)

Загальна інформація

Анотація

Освітній компонент спрямовано на формування у здобувачів поглиблених знань і практичних навичок з оцінювання інвестиційних та інноваційних проєктів, зокрема у фінансовому, ризиковому, стратегічному та ефективнісному вимірах. Охоплює методи дисконтованого грошового потоку, аналіз ризиків, оцінку комерційної, бюджетної та суспільної ефективності, а також специфіку аналізу інноваційних проєктів у фінансовому середовищі.

Мета та цілі дисципліни

Формування у здобувачів системи знань, аналітичних умінь і дослідницьких компетентностей щодо обґрунтування, оцінювання та моніторингу інвестиційних і інноваційних проєктів у сучасному фінансовому середовищі

Формат занять

Лекції, практичні заняття, консультації. Підсумковий контроль - екзамен.

Компетентності

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК02. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК03. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК04. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК05. Здатність розв'язувати комплексні проблеми у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку на основі системного наукового світогляду, професійної етики, загального культурного кругозору.

ЗК06. Здатність розробляти, оцінювати та запроваджувати проекти і управляти ними.

СК01. Здатність виконувати оригінальні дослідження, на основі критичного переосмислення сучасної теорії, методології та практики, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку і дотичних до нього міждисциплінарних напрямках.

СК04. Здатність використовувати методи та інструменти наукових досліджень, застосовувати сучасні інформаційні технології, економіко-математичні моделі, інформаційно-аналітичні програмні продукти та системи для обґрунтування, підтвердження/спростування гіпотез та визначення тенденцій розвитку об'єктів дослідження у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку

СК05. Здатність до виявлення тенденцій та визначення закономірностей розвитку фінансово-економічних процесів на макро-, мезо- та/або мікроекономічному рівнях.

СК07. Здатність приймати обґрунтовані управлінські рішення щодо формування, розподілу та використання фінансових ресурсів за різними напрямками та сферами фінансової діяльності.

Результати навчання

РН01. Глибоко розуміти загальні принципи, методи та методологію наукових досліджень, застосовувати їх у власних дослідженнях у сфері фінансів та у викладацькій практиці.

РН02. Застосовувати концептуальні та методологічні знання для створення інноваційних продуктів у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку та дотичних міждисциплінарних напрямках.

РН03 Застосовувати аналіз наукової літератури та емпіричних досліджень для розробки та обґрунтування результатів наукового дослідження.

РН04. Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, зокрема, статистичні методи аналізу даних великого обсягу та/або складної структури, спеціалізовані бази даних та інформаційні системи.

РН06. Планувати і виконувати наукові і прикладні дослідження з фінансів та дотичних міждисциплінарних напрямків з використанням сучасних інструментів, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми.

РН09. Здійснювати апробацію та впровадження результатів власних досліджень у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондовому ринку.

Обсяг дисципліни

Загальний обсяг дисципліни 120 год. (4 кредитів ECTS): лекції – 20 год., практичні заняття – 20 год., самостійна робота – 80 год.

Передумови вивчення дисципліни (пререквізити)

Освітній компонент «Аналіз інвестиційних та інноваційних проектів» відповідно до структурно-логічної схеми освітньої програми безпосередньо спирається на освітній компонент Сучасні методи досліджень з фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку; Фаховий семінар з фінансів, банківської справи та страхування.

Особливості дисципліни, методи та технології навчання

Лекції проблемного характеру – один із найважливіших елементів проблемного навчання. Вони передбачають поряд із розглядом основного лекційного матеріалу встановлення та розгляд кола проблемних питань дискусійного характеру, які недостатньо розроблені в науці й мають актуальне значення для теорії та практики. Лекції проблемного характеру відрізняються поглибленою аргументацією матеріалу, що викладається. Аспіранти стають учасниками наукового пошуку та вирішення проблемних ситуацій. Дискусії передбачають обмін думками та поглядами учасників з приводу даної теми (питання), а також розвивають мислення, допомагають формувати погляди і переконання, виробляють вміння формулювати думки й висловлювати їх, вчать оцінювати пропозиції інших людей, критично підходити до власних поглядів.

Кейс-метод – метод аналізу конкретних ситуацій, який дає змогу наблизити процес навчання до реальної практичної діяльності спеціалістів і передбачає розгляд проблемних ситуацій у процесі вивчення навчального матеріалу.

Презентації – виступи перед аудиторією, що використовуються для представлення певних досягнень, результатів роботи групи звіту про виконання індивідуальних завдань, проектних робіт. Презентації можуть бути як індивідуальними, наприклад виступ одного слухача, так і колективними, тобто виступи двох та більше слухачів.

Програма навчальної дисципліни

Теми лекційних занять

Тема 1. Теоретичні основи інвестиційних та інноваційних проектів

Розглядаються сутність інвестиційного проекту, його відмінність від звичайного господарського рішення, а також специфіка інноваційного проекту. Окремо аналізуються етапи життєвого циклу проекту: ініціювання, розроблення, реалізація, моніторинг і завершення.

Тема 2 Джерела фінансування інвестиційних та інноваційних проектів

Тема охоплює внутрішні та зовнішні джерела фінансування, включно з власним капіталом, банківськими кредитами, лізингом, державними програмами, грантами, венчурним капіталом і краудфандингом. Особлива увага приділяється вартості капіталу, структурі фінансування та впливу джерел коштів на ризик проекту.

Тема 3. Передінвестиційний аналіз та обґрунтування доцільності проекту

Вивчаються підходи до попереднього відбору проектів, логіка техніко-економічного обґрунтування та методи збору інформації для прийняття рішень. Розглядаються маркетинговий, технічний, організаційний і фінансовий аналіз як складові передінвестиційної підготовки. Окремо аналізуються критерії доцільності запуску проекту в умовах обмежених ресурсів.

Тема 4. Методи оцінювання ефективності інвестиційних проектів

Тема присвячена класичним і сучасним методам оцінки ефективності: чиста приведена вартість, внутрішня норма дохідності, індекс прибутковості, дисконтований і простий період окупності. Пояснюються переваги та недоліки кожного методу, а також їх застосування залежно від типу проекту. Розглядаються проблеми порівняння взаємовиключних проектів.

Тема 5. Аналіз грошових потоків та дисконтованих показників

Розглядається формування проектних грошових потоків, їх прогнозування та класифікація на операційні, інвестиційні й фінансові. Пояснюються принципи дисконтування майбутніх надходжень і витрат, а також роль ставки дисконту у фінансовій оцінці. Тема включає аналіз грошового потоку як основи прийняття інвестиційного рішення.

Тема 6. Ризики та невизначеність в аналізі проектів

Вивчаються типи ризиків: ринкові, фінансові, операційні, технологічні, правові та інституційні. Розкриваються методи їх ідентифікації, кількісної оцінки та мінімізації. Особлива увага приділяється сценарному аналізу, аналізу чутливості, методу імовірнісних оцінок і резервуванню.

Тема 7. Особливості аналізу інноваційних та стартап-проектів

Тема присвячена аналізу проектів із високою невизначеністю, обмеженою історією діяльності та підвищеними технологічними ризиками. Розглядаються підходи до оцінювання нематеріальних активів, інтелектуальної власності, R&D-витрат і потенціалу масштабування. Аналізуються специфічні методи оцінки стартапів і венчурних ініціатив.

Тема 8. Прийняття управлінських рішень на основі проектного аналізу

Розглядається використання результатів інвестиційного та інноваційного аналізу для вибору оптимальної альтернативи. Пояснюються принципи порівняння проектів за фінансовими, стратегічними та соціально-економічними критеріями. Тема завершується вивченням ролі аналітичних висновків у фінансовому управлінні та дослідницькій практиці.

Теми практичних занять

Тема 1. Теоретичні основи інвестиційних та інноваційних проектів

Класифікація та паспортизація інвестиційних і інноваційних проектів. Здобувачі вчаться визначати вид проекту, його цілі, учасників, ресурси, строки та очікувані результати. Виконується аналіз реальних або модельних прикладів, де потрібно скласти короткий паспорт проекту. Окремо обговорюються відмінності між інвестиційним, інноваційним і змішаним проектом.

Тема 2 Джерела фінансування інвестиційних та інноваційних проектів

Розглядаються різні варіанти фінансування проекту та їх вплив на ризик і дохідність. Порівнюється власний і позиковий капітал, визначаються вартість ресурсів і обґрунтовують оптимальну структуру фінансування. Практика включає розрахунок середньозваженої вартості капіталу.

Тема 3. Передінвестиційний аналіз та обґрунтування доцільності проекту

Підготовка передінвестиційного обґрунтування. Здобувачі аналізують вихідні дані про проект, формують попередні припущення та готують коротке техніко-економічне обґрунтування. Використовуються кейси щодо запуску виробництва, цифрового сервісу або інноваційного продукту. Особлива увага приділяється виявленню слабких місць проекту ще до стадії інвестування.

Тема 4. Методи оцінювання ефективності інвестиційних проектів

Розрахунок показників ефективності проекту. Розрахунки NPV, IRR, PI, PP і DPP. Розглядаються випадки різної тривалості проекту, нерівномірних грошових потоків та різних ставок дисконту. Результати інтерпретуються з позиції інвестора, кредитора та менеджера проекту.

Тема 5. Аналіз грошових потоків та дисконтованих показників

Прогнозується надходження й витрати проекту, формуються таблиці грошових потоків і визначається чистий потік за періодами. Розглядаються інфляційні коригування, податкові ефекти та амортизаційні складові. Завданням є побудова реалістичної моделі руху коштів для оцінки проекту.

Тема 6. Ризики та невизначеність в аналізі проектів

Здобувачі ідентифікують основні ризики проекту, ранжують їх за ймовірністю та силою впливу, а також пропонують способи реагування. Виконуються вправи з аналізу чутливості основних показників до зміни ціни, обсягу продажу, витрат і ставки дисконту. Окремо моделюються песимістичний, базовий і оптимістичний сценарії.

Тема 7. Особливості аналізу інноваційних та стартап-проектів

Аналіз інноваційного або стартап-проекту. Кейс інноваційного проекту з урахуванням нематеріальних активів, науково-дослідної складової та потенціалу ринкового масштабування. Обговорюються труднощі оцінювання таких проектів через відсутність стабільних фінансових результатів. Розглядаються підходи до оцінки комерційної привабливості та венчурного потенціалу.

Тема 8. Прийняття управлінських рішень на основі проектного аналізу

Презентація аналітичного висновку щодо проекту. Висновок має містити опис проекту, фінансові розрахунки, ризики, рекомендацію щодо реалізації та короткий управлінський висновок. Це заняття поєднує всі попередні теми та формує навички академічної й прикладної аргументації.

Теми лабораторних робіт

Лабораторні роботи в рамках дисципліни не передбачені.

Самостійна робота

Освітній компонент передбачає виконання індивідуального завдання.

Література та навчальні матеріали

Основна література:

1. Інвестиційний аналіз : навчальний посібник / І. Мойсеєнко, І. Ревак, Г. Миськів, Н. Чапляк. - Львів: ЛьвДУВС, 2019. 276 с. URL: <https://dspace.lvduvs.edu.ua/handle/1234567890/2844>
2. Боярко І. М., Гриценко Л. Л. Інвестиційний аналіз: Навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2011. 400 с.
3. Колосок С. І. Розроблення та реалізація інвестиційного проекту : підручник / С. І. Колосок, Ю. О. Мирошниченко, Г. А. Мішеніна. Суми : Сумський державний університет, 2021. 121 с. URL: <https://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi74/0055072.pdf>

Додаткова література:

1. Манойленко О. В., Сергієнко О. А., Гапоненко О. Є. Моделювання інноваційної активності ієрархічних систем: оцінка дифузії інновацій та економічного ефекту наявного потенціалу та результатів. *Проблеми економіки*. 2020. № 1 (43). С. 312-324.
2. Манойленко О. В. Кравченко С. М. Теоретико-методичні аспекти удосконалення державної інвестиційної політики з розвитку сектора наукоємних виробництв. *Проблеми економіки*. 2014. № 4. С. 104-109.
3. Wolfart, S. B., Bortoluzzi, S. C., Schenatto, F. J. A., & de Lima, J. D. Methodologies for analyzing the economic viability of investment projects in dairy cattle: A systematic literature review. *Custos e @gronegocio*. 2022. No 18(Special Issue), pp. 145–169.
4. Fersi, S., & Chtourou, N. Economic analysis of investment projects in renewable energies for a sustainable energy system. *International Journal of Global Energy Issues*. 2018. No 41(5/6). pp. 323–339. URL: <https://doi.org/10.1504/IJGEI.2018.097205>
5. Siciliano, G., Barontini, F., Islam, D.M.Z. et al. Adapted cost-benefit analysis methodology for innovative railway services. *Eur. Transp. Res. Rev.* 2016. No 8(23). URL: <https://doi.org/10.1007/s12544-016-0209-5>

Web-ресурси:

1. Державна податкова служба України. Офіційний портал. – Режим доступу: <https://tax.gov.ua/>
2. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. URL:<http://www.kmu.gov.ua>
3. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL:<http://www.minfin.gov.ua>
4. Офіційний сайт Державної податкової служби України. URL:<https://tax.gov.ua>
5. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL:<http://www.ukrstat.gov.ua>

Система оцінювання

Критерії оцінювання успішності аспіранта та розподіл балів

Академічні успіхи здобувача вищої освіти визначаються за допомогою критеріїв та системи оцінювання знань та вмінь здобувачів, яка використовується в НТУ “ХПІ” (<https://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/nv/wp-content/uploads/sites/43/2023/12/Polozhennya-pro-kryteriyi-ta-systemu-otsinyuvannya-znan-ta-vmin-i-pro-rejtyng-zdobuvachiv.pdf>)

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять, а також перевірки індивідуального завдання. Підсумковий контроль здійснюється за результатами екзамену або в результаті накопичення оцінок з окремих тем у разі виконання здобувачем усіх видів поточних контрольних заходів. За умовами виконання здобувачем індивідуального завдання з навчальної дисципліни, але за відсутності результатів поточного контролю (практичні заняття), здобувач не може бути атестованим із

Шкала оцінювання

Сума балів	Національна оцінка	ECTS
90–100	Відмінно	A
82–89	Добре	B
75–81	Добре	C
64–74	Задовільно	D
60–63	Задовільно	E
35–59	Незадовільно (потрібне додаткове вивчення)	FX
1–34	Незадовільно (потрібне повторне вивчення)	F

навчальної дисципліни до ліквідації ним поточної заборгованості. Розрахункове значення у кількісній формі підсумкової оцінки визначається за формулою:

$$O = \Sigma(K_i \times O_i) / \Sigma K_i$$

де K_i – кількість кредитів i -го виду занять; O_i – оцінка у кількісній формі (бали) з i -го виду занять.

Розподіл кредитів за видами занять з дисципліни

Види занять	Кількість кредитів (K_i)
Практичні роботи	2
Індивідуальне завдання	2

Оцінювання кожного виду занять (O_i) здійснюється за 100-бальною шкалою.

Норми академічної етики і політика курсу

Аспірант повинен дотримуватися «Кодексу етики академічних взаємовідносин та доброчесності НТУ «ХПІ»: виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність. Конфліктні ситуації повинні відкрито обговорюватися в навчальних групах з викладачем, а при неможливості вирішення конфлікту – доводитися до відома співробітників дирекції інституту. Нормативно-правове забезпечення впровадження принципів академічної доброчесності НТУ «ХПІ» розміщено на сайті: <http://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/nv/akademichna-dobrochesnist/> |

Погодження

Силабус погоджено

Завідувач кафедри
Олександр МАНОЙЛЕНКО

Гарант ОП
Володимир МІЩЕНКО